

A photograph of two mountaineers in a snowy mountain landscape. The climber in the foreground is wearing a red jacket and a blue helmet, looking down. The climber in the background is wearing a yellow jacket and a red helmet, looking to the side. They are both wearing backpacks and climbing gear. The background shows snow-capped mountain peaks under a blue sky with some clouds.

De nieuwe pestwetgeving

**Wat u er zeker over moet
weten!**

**Team Psychosociaal Welzijn
Brugge: 050/47.47.35
Herentals: 014/84.94.93**

Inhoudstafel

1. Wettelijk kader
2. Definities
3. Risicoanalyse en preventiemaatregelen
4. Verplichtingen van de werkgever
5. Procedures
6. Vertrouwenspersoon
7. Informatieuitwisseling

1. Wettelijk kader

Wetgeving

- **Wet van 11 juni 2002 betreffende de bescherming tegen geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk.**
- **KB van 17 mei 2007 betreffende de voorkoming van psychosociale belasting veroorzaakt door het werk waaronder geweld, pesterijen en ongewenst seksueel gedrag op het werk.**
- **KB van 10 april 2014 betreffende de preventie van psychosociale risico's op het werk**

Evaluatie wetgeving

- Bijsturing van de wetgeving
- Meer nadruk op preventie van psychosociale risico's op het werk
- Meer informatie en sensibilisatie over de bestaande wetgeving
  - Campagne gestart (tv-spots, brochures, ...)
  - www.voeljegoodophetwerk.be
- Meer aandacht voor het toezicht op de naleving van de wetgeving

Wijzigingen

- Uitbreiding van de scope van de RA
- Nadruk op sterker preventiebeleid
- Aanpassing interne procedures
- Rol van actoren die betrokken zijn bij preventie van psychosociale risico's werd verduidelijkt
- Opleiding vertrouwenspersoon uitgebreid

2. Definitives

Definities

Wijzigingen wat betreft:

- A. Psychosociale risico's op het werk
- B. Pesten

A. Psychosociale risico's op het werk

- Psychosociale risico's op het werk i.p.v. “psychosociale belasting” veroorzaakt “door” het werk
  - = minder onderhevig aan interpretaties
  - = meer aandacht voor collectieve risicofactoren

A. Psychosociale risico's op het werk

- De kans dat een of meerdere werknemers **psychische schade ondervinden** die al dan niet kan gepaard gaan met lichamelijke schade, **ten gevolge van een blootstelling aan de elementen van**
  - de arbeidsorganisatie
  - de arbeidsinhoud
  - de arbeidsvoorwaarden
  - de arbeidsomstandigheden
  - de interpersoonlijke relaties op het werk
- waarop de **werkgever** een **impact** heeft
- en die **objectief een gevaar** inhouden.

A. Psychosociale risico's op het werk

Arbeidsorganisatie

- Structuur van de organisatie
- Samenwerking tussen diensten
- Procedures
- Algemene beleid
- Communicatie
- ...

Arbeidsinhoud

- Aard van het werk
- Taakduidelijkheid
- Complexiteit
- Variatie
- Belasting (emotioneel, psychisch, fysiek)
- ...

A. Psychosociale risico's op het werk

Arbeidsvoorwaarden

- Uurrooster en arbeidsduur
- Opleidingsmogelijkheden
- Verloning
- Loopbaanmogelijkheden
- Evaluatieprocedures
- ...

Arbeidsomstandigheden

- Inrichting van de arbeidsplaatsen
- Arbeidsmiddelen
- Omgevingsfactoren
- Werkhoudingen
- ...

A. Psychosociale risico's op het werk

Interpersoonlijke relaties op het werk

- Relaties tussen collega's en leidinggevenden
- Relaties met derden
- Relaties tussen groepen
- Ondersteuning
- ...

B. Pesten

- Een **onrechtmatig geheel** van **meerdere** gelijkaardige of uiteenlopende gedragingen
- **buiten of binnen** de onderneming
- die plaats hebben **gedurende een bepaalde tijd**
- die tot **doel of gevolg** hebben dat de persoonlijkheid, waardigheid of fysieke of psychische integriteit van een werknemer (of gelijkgestelde persoon) bij de uitvoering van zijn werk wordt **aangetast**
- dat zijn **betrekking** in gevaar wordt gebracht of dat een bedreigende, vijandige, beledigende, vernederende of kwetsende omgeving wordt gecreëerd
- die zich inzonderheid kan uiten in woorden, bedreigingen, handelingen, gebaren of eenzijdige geschriften
- deze gedragingen kunnen inzonderheid verband houden met leeftijd, burgerlijke staat, geboorte, vermogen, geloof of levensbeschouwing, politieke overtuiging, ...

3. Risicoanalyse en preventiemaatregelen

Risicoanalyse

- Geen doel op zich, wel middel om preventiemaatregelen te kunnen treffen met het oog op de beheersing van de risico's
- Twee mogelijkheden
  - Algemene risicoanalyse
  - Specifieke risicoanalyse

Algemene risicoanalyse

- Werkgever identificeert situaties die aanleiding kunnen geven tot psychosociale risico's op het werk
- Rekening houdend met:
  - Stress, burn-out, conflicten, geweld, pesterijen of osgw
- Risico's bepalen en evalueren rekening houdend met:
  - Arbeidsorganisatie
  - Arbeidsinhoud
  - Arbeidsvoorwaarden
  - Arbeidsomstandigheden
  - De interpersoonlijke relaties op het werk
- Uitgevoerd door WG in samenwerking met de medewerkers + PAPS wanneer complexiteit van de analyse het vereist

Preventiemaatregelen

Algemene risicoanalyse

- WG treft de passende preventiemaatregelen om psychosociale risico's te voorkomen
- Wanneer PAPS werd betrokken bij de analyse, vraagt WG advies van PAPS (alvorens maatregelen te treffen)

Specifieke risicoanalyse

- Risicoanalyse van psychosociale risico's op niveau van een **specifieke arbeidssituatie** kan
- Verplicht indien op vraag van:
  - Lid hiërarchische lijn
  - Ten minste 1/3 van werknemersvertegenwoordigers in CPBW
- Uitgevoerd door WG in samenwerking met de medewerkers + PAPS wanneer complexiteit van de analyse het vereist.

Preventiemaatregelen

Specifieke risicoanalyse

- WG treft de geschikte collectieve en individuele maatregelen, voor zover hij impact heeft op gevaar
- Wanneer PAPS werd betrokken bij de analyse, vraagt WG advies van PAPS
- WG deelt resultaten RA (anoniem en collectief) + zijn beslissing met betrekking tot de maatregelen mee aan:
  - Verzoeker
  - Betrokken preventieadviseurs
  - Alle andere personen die hij nuttig acht

Preventiemaatregelen

- De preventiemaatregelen worden opnieuw onderzocht bij elke wijziging die de blootstelling van werknemers aan psychosociale risico's op het werk kan beïnvloeden
- De WG evalueert minstens eenmaal per jaar deze preventiemaatregelen

4. Verplichtingen werkgever

Verplichtingen werkgever

- Maatregelen treffen om psychosociale risico's te vermijden
- Specifieke maatregelen treffen t.o.v. derden
- Verplichtingen bepalen van de HL ten aanzien van preventie risico's
- Aan werknemers informatie en opleiding geven
- Aan CPBW noodzakelijke informatie meedelen en opleiding voorzien
- Procedures uitwerken

Feitenregister

- Bevat verklaringen over feiten van geweld, pesterijen, osgw veroorzaakt door buitenstaanders
- Geen identiteit werknemer, tenzij hij hiermee instemt
- Bijgehouden door VP of paps (door IDPBW: externe paps en geen vp)
- Toegang: WG, PAPS, VP, IPA en inspectie
- Bewaring 5 jaar
- WG houdt rekening met de verklaringen uit dit feitenregister bij opmaak risicoanalyse

5. Verzoek tot psychosociale interventie door werknemer

Wijziging

- Verleden:
  - Enkel procedures voor geweld, pesterijen en osgw op het werk
- Wijziging:
  - Informele en formele procedures zijn toepasbaar ten aanzien van het **geheel van psychosociale risico's op het werk** (incl. pesterijen, geweld, osgw)

Contact met de VP/PAPS

- Mogelijkheid om VP/PAPS te raadplegen tijdens werkuren
- Indien onmogelijk tijdens arbeidsuren, mag raadpleging ook buiten de werkuren (CAO of AR)
- Tijd besteed aan raadpleging = arbeidstijd
- Verplaatsingskosten ten laste van de WG

Opdracht van de PAPS

- De werkgever inlichten over de risico's die in de onderneming aanwezig zijn en de WG advies verstrekken over de maatregelen die moeten getroffen worden om gezondheidsschade te voorkomen
- PAPS ≠ voeren van een strafonderzoek, tuchtonderzoek

Interne procedure

Verzoek tot:

1. Informele psychosociale interventie

2. Formele psychosociale interventie

Interne procedure

1^e contact

Horen van de werknemer + informatie
over interventie door VP of PAPS
Binnen 10 kalenderdagen na eerste
contact

Verzoek tot

Informele
psychosociale
interventie

Formele
psychosociale
interventie

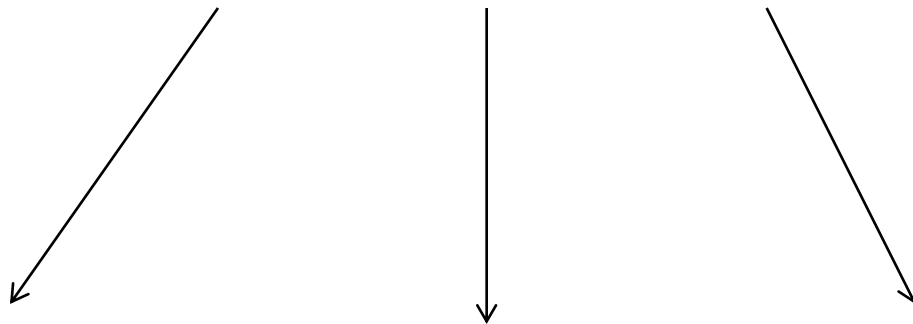
1. Informele psychosociale interventie

Informele psychosociale interventie

- Zowel voor feiten van pesterijen, geweld, osgw als voor alle andere situaties waarbij er sprake is van leed op het werk
- Doel = op een informele wijze zoeken naar een **oplossing** (tussenkoms WG niet noodzakelijk)
- Kenmerk = constructief

Keuze voor de **informele weg**

Onthaal/advies

Interventie

Bemiddeling

Formele psychosociale interventie

Indiening van het verzoek

Wanneer?

- Indien de werknemer geen gebruik wenst te maken van de informele interventie
- Indien informele interventie niet tot een oplossing heeft geleid

Indiening van het verzoek

Voorwaarde

- WN heeft een verplicht persoonlijk onderhoud met de PAPS alvorens verzoek in te dienen
- Formele interventie kan enkel door PAPS
- Onderhoud binnen 10 kalenderdagen volgend op de dag waarop wil tot verzoek werd uitgedrukt

Indiening van het verzoek

Mogelijkheid tot weigering

- PAPS heeft de mogelijkheid om verzoek te weigeren wanneer situatie kennelijk geen psychosociale risico's op het werk inhoudt.
- Kennisgeving van de weigering gebeurt uiterlijk 10 kalenderdagen na inontvangstname

Mogelijkheden

- A. Verzoek met een hoofdzakelijk **collectief** karakter
- B. Verzoek met een hoofdzakelijk **individueel** karakter
- C. Verzoek tot formele psychosociale interventie voor feiten van **geweld, pesterijen of ongewenst seksueel gedrag op het werk**

Keuze voor de **formele weg**

Indiening van het verzoek:

- 1) Verplicht persoonlijk onderhoud
- 2) Indiening van het document
- 3) Inontvangstname

Weigering

Aanvaarding

1. Verzoek met collectief karakter

2. Verzoek met individueel karakter

3. Verzoek met individueel karakter
+ geweld, pesterijen, osgw

A. Collectief karakter

Collectieve risico's:

= meer dan één werknemer loopt het risico schade te ondervinden

= organisatorisch probleem

(individueel aspect is bijkomstig)

A. Verzoek met **collectief karakter**

PAPS deelt risico's mee aan de werkgever

WG vraagt advies aan CPBW
of vakbond

Werkgever deelt beslissing mee aan
paps, ipa, cpbw/vakbond binnen 3
maanden (indien RA, 3 maanden extra)

- WG deelt zijn beslissing niet tijdig mee
  - WG neemt geen maatregelen
- Verzoeker meent dat maatregelen niet aangepast zijn aan individuele situatie

Indien akkoord verzoeker:
PAPS voert onderzoek + geeft advies
aan WG → zie individueel karakter

Indien nodig:
PAPS stelt
individuele
maatregelen voor

Geen RA uitgevoerd of
RA niet in
samenwerking met
PAPS

+

A. Collectief karakter

Samengevat:

- Enkel collectieve risico's
- Identiteit verzoeker niet noodzakelijk gekend door WG
- Geen onderzoek door PAPS, tenzij geen of ongepaste maatregelen
- Geen ontslagbescherming
- WG neemt beslissing over maatregelen
- Mogelijkheid individuele bewarende maatregelen

B. Individueel karakter

Individuele risico's:

= risico dat één individu loopt om schade te ondervinden

= analyse van specifieke arbeidssituatie

B. Verzoek met **individueel karakter**

↓
PAPS informeert WG en vermeldt identiteit verzoeker

↓
PAPS doet analyse en hoort
eventueel getuigen

↓
PAPS verstrekt advies binnen 3
maanden aan WG en indien nodig VP +
info verzoeker + andere partij + IPA

↓
Werkgever:

- Indien nodig deel advies aan HL verzoeker
- WN op de hoogte brengen van individuele maatregelen
- Gemotiveerde beslissing meedelen aan PAPS, verzoeker en andere partij + IPA binnen 2 maanden
  - Maatregelen uitvoeren

B. Individueel karakter

- PAPS deelt volgende info schriftelijk mee aan verzoeker en ander betrokken persoon:
  - Advies werd overhandigd + datum
  - Voorstellen van preventiemaatregelen
  - Verantwoording van deze voorstellen
- PAPS deelt volgende info schriftelijk mee aan IPA:
  - Voorstellen van preventiemaatregelen
  - Verantwoording van deze voorstellen

B. Individueel karakter

Werkgever

- Indien WG overweegt individuele maatregelen te nemen ten aanzien van een werknemer deelt hij dit voorafgaand en schriftelijk mee aan de werknemer
- Indien deze maatregelen de arbeidsvoorwaarden van de werknemer wijzigen, deelt de werkgever hem een afschrift van het advies mee en hoort deze werknemer

B. Individueel karakter

Werkgever

- Deelt uiterlijk twee maanden na het advies te hebben ontvangen schriftelijk zijn gemotiveerde beslissing mee betreffende de gevolgen die hij aan het verzoek geeft aan:
  - PAPS
  - Verzoeker en ander rechtstreeks betrokkene
  - IPA
- Voert zo snel mogelijk de maatregelen uit

B. Individueel karakter

Samengevat:

- Individuele risico's
- Identiteit verzoeker gekend door WG
- Geen ontslagbescherming
- PAPS voert onderzoek en hoort eventueel getuigen
- PAPS maakt adviesrapport op + geeft info van voorstellen aan partijen
- WG neemt beslissing over maatregelen en deelt deze mee aan de PAPS, verzoeker en IPA

C. Geweld, pesterijen, osgw

- Verzoek betrekking op feiten van geweld, pesterijen, ongewenst seksueel gedrag op het werk
- PAPS moet dit verzoek in al zijn aspecten – collectief en individueel – onderzoeken en hierover een advies verstrekken

C. Verzoek met **individueel karakter + GOG**

PAPS informeert WG en vermeldt identiteit verzoeker +
ontslagbescherming

PAPS doet analyse en hoort
aangeklaagde + getuigen

PAPS verstrekt advies binnen
3 maanden aan WG en indien
nodig VP

- Werkgever:
- WN op de hoogte brengen van individuele maatregelen
  - Gemotiveerde beslissing meedelen aan PAPS, verzoeker en andere partij + IPA binnen 2 maanden
  - Maatregelen uitvoeren

Indien nodig: voorstel
bewarende maatregelen

Indien nodig doet
PAPS beroep op
TWW

C. Geweld, pesterijen, osgw

- PAPS gaat na of de WG de geschikte maatregelen heeft genomen
- PAPS brengt TWW op de hoogte als:
  - WG de nodige bewarende maatregelen niet treft
  - WG geen geschikte maatregelen treft na advies +
    - Hetzij ernstig en onmiddellijk gevaar voor WN
    - Hetzij WG of leidinggevende personeel aangeklaagde is
- Uitbreiding rol PAPS:
  - Adviserende bevoegdheid
  - Bevoegdheid om gepaste karakter maatregelen na te gaan

C. Geweld, pesterijen, osgw

Samengevat:

- Feiten van pesterijen, geweld, osgw
- Identiteit verzoeker gekend door WG
- Aangeklaagde
- Ontslagbescherming verzoeker en getuigen
- Mogelijkheid voor bewarende voorstellen
- PAPS voert onderzoek
- PAPS maakt adviesrapport op
- WG neemt beslissing over maatregelen en deelt deze mee aan de PAPS, verzoeker en IPA

Ontslagbescherming

- Bescherming begint te lopen vanaf dat verzoek **in ontvangst** wordt genomen **en aanvaard** door de PAPS
- WG zal dus niet onmiddellijk na de inontvangstname op de hoogte worden gebracht van de ontslagbescherming
- Indien aanvaard: bescherming begint retroactief te lopen vanaf datum inontvangstname

Ontslagbescherming

WG mag, behalve om redenen die vreemd zijn aan het verzoek tot formele psychosociale interventie oww gog, rechtsvordering of getuigenverklaring

- De arbeidsverhoudingen niet beëindigen
- Geen nadelige maatregel treffen na de beëindiging van de arbeidsverhoudingen
- Geen nadelige maatregel treffen tijdens bestaan van de arbeidsverhoudingen

Ontslagbescherming

1. verzoek tot formele psychosociale interventie voor feiten van geweld, pesterijen of osgw
2. Klacht bij TWW om volgende redenen:
  - WG heeft geen PAPS
  - WG heeft geen procedures
  - Geen einde aan GOG na verzoek
  - Procedures niet wettig toegepast

Ontslagbescherming

3. Klacht bij politiediensten, openbaar ministerie, onderzoeksrechter om volgende redenen:
- WG heeft geen PAPS
  - WG heeft geen procedures
  - Geen einde aan GOG na verzoek
  - Procedure niet wettig toegepast
  - De interne procedure is niet geschikt, gelet op de ernst van de feiten

Ontslagbescherming

4. Werknemer die een rechtsvordering instelt
5. Werknemer die optreedt als getuige in het kader van een formele psychosociale interventie voor feiten van pesterijen, geweld, osgw

6. De vertrouwenspersoon

A. Aanduiding

- Aanduiding vertrouwenspersoon:
  - De werkgever wijst, één of meerdere vertrouwenspersonen aan, na het voorafgaand akkoord van alle werknemersvertegenwoordigers in CPBW
  - Indien alle werknemersvertegenwoordigers in CPBW hierom verzoeken, is de werkgever **verplicht** een vertrouwenspersoon aan te duiden.
  - Indien geen akkoord: *advies* Toezicht Welzijn op het Werk

A. Aanduiding

- Wanneer PAPS extern:
  - Moet **ten minste één** van de vertrouwenspersonen **behoren tot het personeel** van de werkgever, indien deze meer dan 20 werknemers tewerkstelt.
- VP kan niet door:
  - WG - noch WN- vertegenwoordiger in CPBW of OR
  - Geen deel uitmaken van vakbondsafvaardiging
  - “Leidinggevend personeel” = 2 hoogste niveaus
= personen belast met het **dagelijks bestuur**, die gemachtigd zijn om de WG te vertegenwoordigen, alsmede de personeelsleden **onmiddellijk ondergeschikt** aan die personen, wanneer zij eveneens opdrachten van dagelijks bestuur vervullen.

A. Aanduiding

- Preventieadviseur van de interne dienst kan functie van vertrouwenspersoon uitoefenen, behalve:
  - Onderneming met minder dan 20 werknemers, waar de functie van preventieadviseur wordt uitgeoefend door de werkgever
  - Preventieadviseur of het CPBW hiermee niet akkoord zijn
- Wanneer er geen vertrouwenspersoon in een organisatie is, maar met een IPA dan:
  - Kan de IPA info geven m.b.t. procedures en doorverwijzen

A. Aanduiding

- Verwijdering functie
  - De werkgever verwijderd de vertrouwenspersoon uit hun functie:
    - Op eigen initiatief en na voorafgaand akkoord van alle werknemersvertegenwoordigers in CPBW
    - Op vraag van alle werknemersvertegenwoordigers in CPBW en met akkoord van de werkgever
    - Indien geen akkoord: *advies* Toezicht Welzijn op het Werk

A. Aanduiding

- De personen die voor de inwerkingtreding van de wet als PAPS of als vertrouwenspersoon waren aangewezen, kunnen hun functie blijven uitoefenen, zelfs indien de voorwaarden niet worden vervuld
- CPBW kan echter wel beslissen over verwijdering uit functie

B. Rol/taken

- Collectief preventiebeleid
- Informele psychosociale interventies
- Uitwisseling van informatie
- Aanwezigheid op CPBW indien agendapunt betrekking heeft op preventie van psychosociale risico's

C. Opleiding

- 2 luiken:
  - Kennis & vaardigheden
    - Module 1: wettelijk kader betreffende rol en statuut vertrouwenspersoon
    - Module 2: psychosociale risico's op het werk
    - Module 3: psychosociale interventie: gesprekstechnieken
    - Module 4: psychosociale interventie: de beheersing van probleemsituaties
  - Supervisie
    - Uitwisseling van ervaringen tussen vertrouwenspersonen over praktische gevallen, onder begeleiding van een facilitator.

C. Opleiding

- Als de VP reeds een opleiding gevolgd heeft, dan kan deze de taak blijven vervullen.
- Als de VP nog geen opleiding genoten heeft, dient deze gevolgd te worden binnen de twee jaar (tenzij de VP al 5 jaar functioneert).

7. Informatieuitwisseling

Rol van de PA-AG

- De PA-AG deelt minstens eenmaal per jaar aan de WG en aan de PAPS de elementen mee die nuttig zijn voor de evaluatie van preventiemaatregelen en die voortvloeien uit:
  - Geheel van medische onderzoeken
  - Bezoeken van de arbeidsplaatsen

Dit enkel op collectieve en anonieme basis

- PAPS deelt advies van formele interventie mee aan PA-AG met akkoord van werknemer

Rol van de PA-AG

- De PA-AG die vaststelt dat de gezondheidstoestand van een werknemer is aangetast en die vermoedt dat dit kan voortvloeien uit/ gevolg is van psychosociale risico's op het werk:
  - Informeert de WN over de mogelijkheid zich te wenden tot de PAPS
  - PA-AG kan PAPS zelf informeren indien akkoord WN
  - Pleegt met akkoord van de werknemer, overleg met de PAPS over de mogelijkheden voor ander werk en de maatregelen voor aanpassing van de werkposten

Werknemers en HL

- WG moet werknemers + HL informeren over:
  - Verzoek tot RA
  - Procedures
  - Feitenregister
  - Verplichtingen om zich te onthouden van gog
  - Resultaten van de RA
  - Toepasselijke preventiemaatregelen
- WG zorgt ervoor dat werknemers + HL nodige opleiding hieromtrent krijgen

Samengevat

Belangrijke wijzigingen

- Informele en formele procedures zijn toepasbaar ten aanzien van het geheel van psychosociale risico's op het werk (incl. pesterijen, geweld, osgw)
- Ontslagbescherming werd aangepast
- Klacht = verzoek
- PAPS kan indiening van verzoek weigeren

Belangrijke wijzigingen

- Verzoeken met een collectief karakter worden eerst behandeld door de WG, die overlegt met overlegorganen
- Mogelijkheid bewarende maatregelen bij ernstige feiten
- PAPS moet in bepaalde gevallen beroep doen op inspectie
- Aandacht aan uitwisseling informatie

Belangrijke wijzigingen

- PAPS kan verzoeker en aangeklaagde voorstellen van maatregelen + verantwoording hiervan bezorgen
- Onverenigbaarheden met de functie van vertrouwenspersoon toegevoegd
- Belang van vertrouwenspersoon wordt onderstreept

Nog vragen?

Bedankt voor jullie aandacht!

Team psychosociaal welzijn

Brugge: 050 47 47 35

Herentals: 014 84 94 93

Provikmo.psy@provikmo.be

